Freden er ingen selvfølge

Taler	Dato	Sted
Harald 5	8 mai 2015	Akershus festning

Omstendigheter
Tale ved markeringen av frigjøringsjubileet og Forsvarets veterandag

Stortingspresident
Statsminister
Statsråder
Forsvarssjef

Kjære alle sammen!

Freden er ingen selvfølge. Det er den ikke i dag, og det var den heller ikke for 70 år siden.

Bak jubelbruset i mai-dagene 1945 lå alvoret i det vi hadde opplevd og lært: At fred, frihet og demokrati ikke er noe vi kan ta for gitt. Disse verdiene må bygges, vernes - og om nødvendig forsvares med livet som innsats.

Også i dag opplever uskyldige mennesker over hele verden krig og konflikt. Hver dag taper noen sin frihet, og hver dag mister noen sine kjære.

Gjennom fem lange år kjempet Norge - alene og sammen med våre allierte. De avgjørende slagene fant sted utenfor vårt lands grenser. Men også her hjemme ble det vist offervilje og heltemot som den dag i dag påkaller beundring og begeistring.

Noen ble rammet hardere enn andre. Av 772 norske jøder og jødiske flyktninger som ble arrestert og deportert gjennom krigsårene, overlevde kun 34. Også i dag opplever jøder og andre minoriteter over hele Europa trusler - og til og med drap. Hatefulle ytringer opplever vi også her til lands.

Hat og fordommer gjør oss mindre. Anstendighet gjør oss alle større.

For 70 år siden var jeg åtte år gammel. Under krigen var jeg flyktning i USA - sammen med min mor og mine søstre. Samtidig fant min far og bestefar, regjeringen og hele det norske styringsverket beskyttelse i Storbritannia. Derfra kunne de lede motstandsarbeidet og opprettholde håpet om å gjenvinne vår frihet.

Mange land og folk venter fortsatt på sitt 8. mai. Også i dag kjemper mange for frihet og demokrati. Som en konsekvens av krig og konflikt må de reise fra dem de er glad i. En flyktning bærer ikke bare sitt personlige sår, men også på et folks håp om en ny begynnelse.

Den 8. mai fikk Norge en ny sjanse. Den 8. mai er dagen for å minnes de døde og takke de levende. Flere vil i dag få sin fortjente heder. Fortsatt vil mange bære på krigens nedarvede byrder av sorg og savn.

Mye er forskjellig fra 1945, men mye er også likt. I sin avskjedshilsen skrev Hjemmefronten "... at vi må møte hverandre med vilje til forståelse og med gjensidig tillit". Det er et storsinnet råd som vi fortsatt gjør klokt i å ta med oss - både som enkeltmennesker og folk. Når vi tar vare på hverandre, tar vi også vare på freden.

Til alle som kjempet under de fem lange årene. Til alle veteraner - gamle som unge. Til alle som slåss mot krig og urett - og for fred og frihet, demokrati og menneskerettigheter:

Slik vi aldri skal glemme 9. april, skal vi alltid minnes 8. mai.

Kilde
www.kongehuset.no

Emneoversigt
1945, Andre verdenskrig, Forsvar, Frigjøring, Jubileumstale

URI
https://www.virksommeord.no/tale/freden-er-ingen-selvfolge